

B-501

Seat No. _____

B. Ed. (Sem. II) Examination

March / April – 2014

**E.D.C.E. - 201 : Sociological
Foundation of Education**

(કેળવણીની સમાજશાસ્ત્રીય આધારશિલાઓ)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના :** (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. વિકલ્પો આંતરિક છે.
(૨) જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
(૩) બિન જરૂરી લાંબા જવાબો ક્ષતિ ગણાશે.

- ૧ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આશરે ૩૦૦ શબ્દોમાં લખો. ૧૬
- (૧) પ્રવર્તમાન ભારતીય સમાજની લાક્ષણિકતા જણાવો. તેમાં આવશ્યક પરિવર્તનો લાવવામાં શિક્ષણની ભૂમિકા ચર્ચો.
- (૨) મૂલ્યોનો અર્થ - સંકલ્પના અને પ્રકાર જણાવી મૂલ્યલક્ષી શિક્ષણની જરૂરિયાતની ચર્ચા કરો.
- (૩) રાષ્ટ્રીય એકતા એટલે શું? ભાવાત્મક એકતાનું રાષ્ટ્રીય એકતા માટે શું મહત્ત્વ છે?
- ૨ નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં લખો. ૧૫
- (૧) “સમાજ અને વ્યક્તિ અન્યોઅન્ય આધારિત છે.” આ વિધાનની ચર્ચા કરો.
- (૨) ભારતમાં આધુનિકરણ શા માટે જરૂરી છે?
- (૩) એક નવવિચાર તરીકે અભિક્ષિત અધ્યાપન સમજાવો.
- (૪) પ્રતિબદ્ધતાની સંકલ્પના, મહત્ત્વ અને ક્ષેત્રો જણાવી સમાજ પ્રત્યેની તમારી પ્રતિબદ્ધતા સમજાવો.
- (૫) લોકશાહી મૂલ્યો અને નૈતિક મૂલ્યો સમજાવો.

- ૩ નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં લખો. ૧૫
- (૧) સાંપ્રત ભારતીય સમાજનાં લક્ષણો જણાવી ગમે તે બે વિશે વિગતે ચર્ચા કરો.
- (૨) સામાજિક નવનિર્માણમાં શિક્ષણની ભૂમિકા જણાવો.
- (૩) વૈશ્વિકરણની શિક્ષણ પરની અસરો જણાવો.
- (૪) શિક્ષણ દ્વારા આધ્યાત્મિક મૂલ્યો કઈ રીતે સંક્રાંત કરશો.
- (૫) લોકશાહી સમાજના વિવિધ સ્વરૂપો કયા કયા છે ?
- ૪ નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં લખો. ૧૫
- (૧) સહઅસ્તિત્વ અને બિનસાંપ્રદાયિકતાનાં મૂલ્યો સમજાવી તેમના વિકાસમાં વિદ્યાલયની ભૂમિકા સમજાવો.
- (૨) લોકશાહી સમાજના વિવિધ આધાર સ્તંભ જણાવી ગમે તે એકની સમજૂતી આપો.
- (૩) રાષ્ટ્રીય ઐક્ય જાળવવા તમે શિક્ષક તરીકે શાળામાં કઈ કઈ પ્રવૃત્તિઓ આયોજન કરશો.
- (૪) દુનિયાના સાંપ્રત પરિવર્તનો ધ્યાને લઈ શિક્ષણનું પ્રગતિવાદી કાર્ય શું હોઈ શકે ?
- (૫) શિક્ષણનું વિકાસાત્મક કાર્ય જણાવો.
- ૫ (અ) નીચેના દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર ટૂંકમાં આપો. ૬
- (૧) પ્રાચીન ભારતીય સમાજના બે લક્ષણો જણાવો.
- (૨) ડો. રવિન્દ્રભાઈ દવેએ શાની વ્યાખ્યા આપી છે ? તે જણાવી તેનું અર્થઘટન સમજાવો.
- (૩) ભારતીય આધુનિકતાને સહાયભૂત બે પરિબળો સમજાવો.
- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર સંક્ષેપમાં લખો. ૩
- (૧) પર્યાવરણીય મૂલ્યો જણાવો.
- (૨) અબ્રાહમ લિંકને આપેલ લોકશાહીનો અર્થ આપો.
- (૩) 'વસુદૈવ કુટુંબકમ્' કઈ ભાવનાને વ્યક્ત કરે છે ?

ENGLISH VERSION

- Instructions :**
- (1) All the questions are compulsory. Options are internal.
  - (2) Figures on right side indicate the marks of question.
  - (3) Unnecessary lengthy answer will be considered discredited.

1 Answer Any Two questions in 300 words each. **16**

- (1) Mention the characteristics of contemporary Indian society. Discuss the role of education in bringing necessary changes in Indian society.
- (2) Describe the meaning and concept of value. Discuss the need of value based education.
- (3) What is meant by National Unity ? What is the importance of Emotional Integrity in National Unity ?

2 Answer Any Three questions in 200 words each. **15**

- (1) "Individual and society are inter - dependent" - Discuss.
- (2) Why is modernization necessary in India ?
- (3) Explain programmed instruction as a new concept.
- (4) Mention the concept, importance and fields of commitment. Explain your commitment towards society.
- (5) Explain democratic and moral values.

3 Answer Any Three questions in 200 words each. **15**

- (1) Mention the features of contemporary Indian society. Discuss any two of them in detail.
- (2) Discuss the role of education in social reformation.

- (3) Discuss the effects of globalization in education.
  - (4) How would you inculcate spiritual values through education ?
  - (5) Which are the different forms of democratic society?
- 4** Answer Any Three questions in 200 words each. **15**
- (1) Explain the values of co-existence and secularism. Explain the role of school in their development.
  - (2) Mention the foundations of democratic society and explain any one in detail.
  - (3) Which activities will you carry out in school for maintaining national unity ?
  - (4) What can be progressive function of education with reference to current changes of world ?
  - (5) Mention the developmental function of education.
- 5** (a) Answer the following questions. **06**
- (1) Mention two characteristics of ancient Indian Society.
  - (2) What is defined by Dr. Ravindra Dave ? Give the definition and explain its interpretation.
  - (3) Explain two factors which support Indian Modernity.
- (b) Answer the following questions. **03**
- (1) Write the environmental values.
  - (2) Give the meaning of democracy given by Abraham Lincon.
  - (3) What thought / value is expressed by "वसुधैव कुटुम्बकम्" ?
-